

Västra Götalandsregionen

Datum: 2026-06-12

Kallelse

Samordningsråd Rättpsykiatri

Tid: Kl. 09.30-15.30

Plats: Stationshuset Konferens, lokal Godståget

Deltagare

Eirini Alexiou, SU, *ordförande*
Rosita Urzua Leiva, *sekreterare*
Désirée Ricken, NU-sjukvården
Dimitrios Pliakos, SU
Erika Ekstrand Adolfsson, *koordinator*
Frida Lundkvist, SkaS
Gerhard Johansson, SkaS
Karolin Gleby, NU-sjukvården
Klas Attrell, Region Halland
Lise-Lotte Risö Bergerlind, Psykiatri VGR
Martin Rödholt, KPH
Per Nerman, SU
Peter Andiné, *akademin*
Rebecka Nordh, SU
Sara Ekström, SkaS
Ulrika Juntorp, SÄS
Viktoria Skeie, NU-sjukvården

Övriga deltagare

Therese Nielsen Lindén
Anna Simonsson

Ej närvarande

Sara Ekström
Klas Attrell

Mötespunkt	Anteckning
<p>1. 09.30 Fastställande av dagordning och föregående mötesanteckning (bilaga 1)</p>	<p>Mötets dagordning godkändes.</p>
<p>2. 09.40 20 min Information från nätverket för Styrning och ledning av Psykiatrin (NSLP) (bilagor 2–4)</p>	<p>BESLUT: Charlotta Sundström ska bjudas till hösten.</p> <p>Samverkan kring barnperspektivet En arbetsgrupp har föreslagits i arbetet kring barnperspektivet. Samordningsrådet tar en ledande roll i gruppen eftersom flera kliniker saknar erfarenhet inom området. Samordningsrådet kommer att vara centralt i det fortsatta arbetet, även om samtliga deltagare ännu inte är utsedda. En fråga lyftes om samordningsrådet bör involveras i arbetet med samsjuklighetsreformen. Martin Rödholm informerade om att det redan finns en regional struktur inom VGR som behöver samordnas med det pågående arbetet. Förslag framfördes om att bjuda in relevanta personer, bland annat Charlotta Sundström, till nästa möte under hösten.</p> <p>Riskbedömningar och samverkan med polisen</p>

Martin Rödhalm redogjorde för de utmaningar som följer av förändrade uppdrag inom psykiatrin. Socialstyrelsens våldsrelaterade uppdrag och det framtagna lathundskortet betonades som viktiga verktyg för att ge personal stöd i, när och hur de kan agera.

Det finns indikationer på att även vuxenpsykiatrin framöver kan få i uppdrag att genomföra strukturerade riskbedömningar, liknande de som idag används inom rättspsykiatrin. Detta inkluderar även riskhantering och förebyggande insatser kopplade till identifierade risker.

Värdet av att utveckla verktyg som kan förebygga brott och minska risker för patienter och omgivning har framhållits. Samtidigt lyftes problematiken kring patienter som bedöms utgöra en risk men som inte uppfyller kriterierna för tvångsvård. När LPT inte längre är tillämplig uppstår ofta ett glapp mellan psykiatrin och polisen, då polisen vanligtvis inte kan agera förrän ett brott har begåtts. Detta skapar en svår situation för vården. Det betonades även att det finns exempel där patienter skrivits ut för tidigt, vilket understryker behovet av bättre samverkan

	<p>och riskhantering. Andrea Lindros planerar att presentera ett antal fallbeskrivningar för att belysa typfall och bidra till minskad risk för återfall i brott.</p> <p>Diskussionen berörde också systembrister i vården av resurssvaga grupper.</p> <p>Utmaningen handlar inte enbart om att genomföra riskbedömningar utan även om att säkerställa att patienter får adekvat behandling.</p> <p>Slutenvårdsplatser och självmord</p> <p>Jonas Berge presenterade en metod som indikerar att antalet självmord kan öka i takt med att antalet slutenvårdsplatser minskar. Han har även utvecklat en metod som minskar skillnaderna mellan regionerna i mätningarna.</p> <p>NSPH har publicerat en debattartikel och står i kontakt med omkring 70 000 personer. De signaler som kommer från verksamheterna pekar på att det i dag är svårt att bli inlagd inom psykiatrisk slutenvård.</p> <p><i>(rosita skickar ut- vad skulle hon skicka ut? Något från Berg?)</i></p>
<p>3. 10.00 10 min Information från KPH</p>	<p>Insatsprogrammet</p> <p>Arbetet med insatsprogrammet fortskrider enligt plan. Texterna inom området vård och insatser kommer att struktureras under</p>

	<p>fyra separata flikar. Detta kräver insatser från medicinska redaktörer för att omarbета och flytta innehållet.</p> <p>Behovsanalysen är färdigställd och kommer nu att överlämnas till SKS för vidare ställningstagande. Granskningsrundan pågår för närvarande. Ett identifierat bekymmer är dokumentets omfattning, som uppgår till cirka 300 sidor.</p> <p>Kommunikation</p> <p>Från och med augusti tillträder Olivia Bond som kommunikatör. Detta skapar ökade möjligheter att sprida och kommunicera Vision 2040.</p>
<p>4. 10.10 20 min</p> <p>Inkommande nomineringar för Omställningsfonden (bilaga 5–6)</p>	<p>Utbildningsinsatser</p> <p>En översyn pågår för att skapa en samlad bild av utbildningsbehoven inom förvaltningarna. Hittills har fem utbildningsförslag inkommit. Från rättspsykiatrin föreslås även utbildningarna Safewards och HCR-20, vilka bedöms vara relevanta för samtliga förvaltningar.</p> <p>Erika kommer att skicka ut en sammanställning över inkomna utbildningsbehov utifrån nuläget.</p> <p>Förvaltningarna ombeds inventera behovet av HCR-20-utbildning för medarbetare samt behovet av Safewards inom</p>

slutenvårdsverksamheterna. Utbildningen i Effektivt bemötande utökas till att omfatta hela rättspsykiatrin. Deadline för inventeringarna är i augusti.

HCR-20 genomförs inte löpande, men en ny utbildningsomgång bedöms behövas för nyanställda medarbetare. Frågan om utbildning av sjukvårdsbiträden till undersköterskor lyftes också. Tidigare utbildningsinsatser har hanterats via HR, och behovet behöver nu inventeras inom samtliga förvaltningar. Konferenser prioriteras lägst i den fortsatta planeringen. Nästa möte hålls den 21 augusti.

SSDBT-utbildning

Det finns ett ökat behov av utbildning inom SSDBT för personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF), då antalet patienter med autism och IF ökar. Behovet av att utbilda fler medarbetare inom området bedöms som stort.

SSDBT-utbildning

Det finns ett ökat behov av utbildning inom SSDBT för personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF), då antalet patienter med autism och IF ökar. Behovet av att utbilda fler medarbetare inom området bedöms som stort.

Samsjuklighetsreformen och sexualitet som riskområde

Rättspsykiatrin lyfte behovet av att involveras i arbetet kring samsjuklighetsreformen. Deltagarna var överens om att detta är viktigt, men att arbetet behöver samordnas med pågående regionala initiativ.

SKAS framförde önskemål om utbildning kring sexualitet och sexualiserade beteenden som kan innebära risk för andra. Ett utbildningsupplägg är under framtagande, men innehållet behöver samordnas och konkretiseras. Utbildningen ska riktas till vårdpersonal, särskilt verksamheter som möter dessa frågeställningar. Fokusområden inkluderar vårdprocesser, hänvisningsvägar samt olika insatser, från egenvård till medicinsk behandling.

En seminariedag planeras under hösten med fokus på området. Det efterfrågas även ett upplägg som är anpassat till specifika patientgrupper och som ger stöd i samtal om exempelvis gränslöst sexuellt beteende. Erfarenheter från Sexualmedicinskt centrum, där sexualanamnes används som grund för dialog med patienten, lyftes som ett möjligt stöd i arbetet.

Ansökningar och beslutspunkter

Fyra ansökningar finns sammanställda i den gemensamma Excel-filen.

	<ul style="list-style-type: none"> • Verksamhetscheferna behöver inkomma med ansökningar avseende Safewards så att dessa kan samordnas inför nästa samordningsråd. • Veronica Stenberg ansvarar för att genomföra en inventering av behovet av HCR-20-utbildning och därefter lämna in en ansökan. • Samordningsrådet behöver ta ställning till frågan om utbildning av sjukvårdsbiträden till undersköterskor.
<p>10.30 15 min <i>Kaffepaus</i></p>	
<p>5. 10.45 20 min Behovsinventering Utbildningar 2027 (bilaga 7)</p>	<p>Utbildningsverksamheten</p> <p>SOR ombads att inkomma med eventuella synpunkter eller funderingar kring utbildningsutbudet. Det konstaterades att arbetet med att rikta utbildningsinsatserna har utvecklats positivt. Under 2026 har endast en utbildning behövt ställas in. För vissa längre utbildningar kommer introduktionsträffar att erbjudas inför kursstart. Syftet är att ge både deltagare och chefer bättre förutsättningar att planera för frånvaro och kompetensutveckling. Stickprov har genomförts för att följa upp utbildningarnas effekt i verksamheten.</p>

Resultaten visar att något fler medarbetare har påbörjat eller befinner sig i uppstart av relevanta insatser efter genomförd utbildning.

Inventeringen av utbildningsbehov för 2027 är genomförd för samtliga förvaltningar.

Inför 2027 införs även ett nytt bokningssystem, fler stegvisa utbildningsupplägg samt ett utökat utbud via lärportalen för att stärka deltagarnas förberedelser.

Nya utbildningsområden för 2027 omfattar:

- Allvarligt normbrytande beteende
- Könslaterad stress
- Insatser vid neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF)

Utbildningsutbudet bedöms även vara relevant för verksamheter inom Vårdval Rehab i primärvården. Information om utbildningarna sprids bland annat via Vårdgivarnytt.

Legitimerad hälso- och sjukvårdskurator

Det finns önskemål om riktade utbildningsinsatser för psykiatrin, särskilt avseende utbildning till legitimerad hälso- och sjukvårdskurator. Utbildningen erbjuds idag via Göteborgs universitet men platserna fylls snabbt.

	<p>Efterfrågan är särskilt stor inom primärvården, där krav på legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorer förväntas öka. Ett alternativ som diskuterades är att upphandla utbildningsplatser från universitetet. Intresset bland kuratorer inom förvaltningarna bedöms vara stort. Therese Nielsen Lindén ansvarar för att skicka information till Erika Ekstrand Adolfsson för vidare spridning.</p>
<p>6. 11.05 20 min Arbetsgrupp fördjupad samverkan – minnesanteckning ligger i inkorg från Per</p>	<p>Mötenas syfte är att stärka samverkan mellan kommunerna och rättspsykiatri för att möjliggöra snabbare utskrivning av utskrivningsklara patienter. Representanter från kommunalförbunden, NSPH och PAR deltar i arbetet.</p> <p>En viktig fråga är utvecklingen av en kommunikationsprocess i SAMSA som tydliggör olika aktörers ansvar i vårdprocessen. En motsvarande process tas fram för LPT, och önskemål har framförts om att även utveckla en särskild modell för rättspsykiatri.</p> <p>Lise-Lotte Risö Bergerlind har kontaktats angående finansieringen. Ett önskemål har framförts om att samordna kostnaderna för att undvika flera separata fakturor.</p>
<p>7. 11.25 15 min Anhörigkonsulenter</p>	<p>Bordläggs till nästa möte i augusti</p>

<p>8. 11.40 20 min Uppföljning av regiongemensam rutin (bilaga 8)</p>	<p>Rutinen har reviderats så att kontrollen av eventuell kontakt med allmänpsykiatri nu sker efter intag, vilket bedöms underlätta hanteringen. Punkten om första samplanering med patientens deltagande har tagits bort eftersom den inte ingår i den fastställda rutinen.</p> <p>Excel-filen har anpassats till den aktuella rutinen och behöver nu uppdateras och publiceras på rätt plats. Den tidigare versionen var länkad, vilket innebär att den nya versionen behöver länkas om utifrån det nya datumet.</p> <p>Förslag framfördes om att genomföra ett årligt avslut av dokumentationen. Erika ser över möjliga vägar framåt.</p> <p>Om en dokumentationsprocess ("simbana") tas fram i SAMSA kan denna på sikt ersätta den nuvarande Excel-filen.</p>
<p><i>LUNCH</i></p>	
<p>9. 13.00 20 min Rättspsykiatri inom VGR (bilaga 9)</p>	<p>I den punkten ligger bilagan till de gemensamma konferenserna.</p>
<p>10. 13.20 20 min Samordningsråd primärvård (bilaga 10)</p>	<p>Bordläggs till hösten.</p>

<p>11. 13.40 10 min Psykiatrigemensamma rutiner - behov av uppföljning?</p>	<p>Behöver vi ta ett omtag till hösten. Bordläggs.</p>
<p>13.50 10 min Bensträckare</p>	
<p>12. 14.00 Övriga frågor -</p>	<ul style="list-style-type: none"> • BankID på iPads (bilaga 12) Frågan lyftes av personalorganisationerna och gäller patienters tillgång till BankID under vårddagen. Det har identifierats risker kopplade till bland annat hot- och våldssituationer, tillgång till journaluppgifter samt möjligheten att genomföra ekonomiska transaktioner som kan leda till skuldsättning. En genomgång har visat att hela regionen använder samma IT-miljö. KSD-IT har därför föreslagit att BankID tas bort från regionens basutbud och i stället installeras efter individuell begäran. Förslaget skulle möjliggöra en mer flexibel hantering utifrån patientens behov och riskbedömning.

Frågan har diskuterats ur både säkerhets- och rättighetsperspektiv, och olika uppfattningar finns kring hur tillgången bör regleras. En ytterligare aspekt är att personal i vissa fall upplever en ökad utsatthet eftersom journalanteckningar inte längre kan anonymiseras.

Förslaget om att ta bort BankID från basutbudet kräver fortsatt beredning. Ärendet återupptas för vidare diskussion efter sommaren.

- Kulturnämnden (bilaga 13) – har en enkät de vill att vi ska sprida över våra verksamheter, behöver således inte vara ett samlat svar från SOR.
- Lathundskortet – den ena sidan talar om förutsättningar för tvångsåtgärder och på andra sidan är det vårdpersonalens befogenheter. Det används fortfarande och sprids nationellt. Går att beställa på MP.
- Avstämningsmöten under sommaren gällande beläggnings

2026 - är bokad på varje tisdag förmiddag.

- Inventering kring hur många säkerhetsklass 3 platser det behövs i regionen. Deadline onsdag kl 12.00, då punkten ska tas upp på OSN.
- Rutinen med säkerhetsklassificeringar behöver göras utefter de nya säkerhetsföreskrifterna. Viktigt är att alla chölar på respektive SOR förvaltning tar ett gemensamt beslut. Ska kallas till möte inför hösten.
- NÄL har fått avslag på ansökan om ytterligare säkerhetsklass 2-platser. Samtidigt konstaterades att det finns ett betydande behov av både säkerhetsklass 2- och klass 3-platser inom regionen. Det bedöms inte vara möjligt att inrätta säkerhetsklass 3-vård inom befintliga säkerhetsklass 2-anläggningar utan anpassade lokaler. Flera förvaltningar har uttryckt behov av säkerhetsklass 3-platser, och det framhölls att sådana platser bör finnas geografiskt tillgängliga i regionen.

Om ytterligare platser tillskapas skulle behovet av att köpa vård från andra aktörer kunna minska. Det framfördes även att finansieringen bör ske regionalt och att ett tilläggsuppdrag till SkaS kan behövas för att möjliggöra detta.

Det betonades att underlagen bör lämnas till den politiska nivån för vidare ställningstagande.

Samtidigt lyftes vikten av att nya platser tillförs utöver befintlig kapacitet för att undvika undanträngningseffekter vid överbeläggningar.

Erika efterfrågar ett tillägg eller en länk till tjänsteutlåtandet och kommer att vidarebefordra materialet när det inkommit.

- Psykiatri siffror – det är inte längre NYSAM som hjälper till med detta. 27 september ska inrapporteringen till SKR vara klar. Kontaktpersoner från regionen kommer att bjudas in till två informationstillfällen så väljer man det som passar bäst.

13. 15.30 Nästa möte	21 augusti
--------------------------------	------------

Information till andra grupper

Vid behov

Nästkommande möten
2026-03-20 Kommentar om frågor som ska tas upp på nästkommande möten